

Vedelikkromatograafilise meetodi optimeerimine

Näited ajakirja LC&GC Europe erinevatest numbritest

1

Eesmärgid?

- “Arenda meetodit kuni see on piisav sinu vajadustele, siis lõpeta”
  - Iga meetodit saab teha paremaks
  - Meil ei pruugi olla selle jaoks aega ega vajadust

2

Nõuded meetodile

- Proovide arv
- Jooksu kestvus
- Analüütide arv
- Maatriksite arv
- Tundlikkus
- Korduvus
- Korratavus
- Tõesus
- Kontsentratsioonivahemik
- Kvalitatiivne või kvantitatiivne
- Aparatuuri piirangud
- Prooviettevalmistus
- Valideerimine

3

Parameetrid, mida jälgida

- Mahtuvusfaktor
- Asümmeetriafaktor
- Lahutuskriteerium
- Teoreetiliste taldrikute arv

4

Kromatograafia tüüp?

- Pöördfaas
- Normaalfaas
- Ioonkromatograafia
- Ioonpaar kromatograafia
- HILIC
- Suuruseraduskromatograafia
- jne

5

Millest lahutus sõltub?

$$R_s = \frac{1}{4} \frac{k}{k+1} (\alpha-1) \sqrt{N}$$

I   II   III osa

- Retentsioon
- Selektiivsus
- Efektiivsus (teoreetilised taldrikud)

6

Milliseid parameetreid muuta?

Variable	Change in α	Universal	Convenient	Low-UV/LC-MS	Robustness	Equilibration
%B	0	+	+	+	+	+
Temperature	-	+	+	+	+	+
Solvent type	++	+	+	0	+	0
Ion pair	+	-	+	0	-	-
pH	+++	-	0	0	-	+
Column type	+	+	0	+	+	+

7

Algtingimused

- C18 või C8 kolonn
  - 150 mm × 4.6 mm 5 μm
  - 100 mm × 4.6 mm, 3 μm
  - 1–2 mL/min
- LC/MS puhul eelistatakse
  - 50 mm × 2.1 mm 3 μm
  - 0.2–0.5 mL/min

Eeldatakse, et LC/MS ei vaja nii palju lahutust. See ei kehti kaugeltki alati!!

8

Algtingimused

- Silikageelil baseeruvad kolonnid
  - $2 < \text{pH} < 8$
  - UV jaoks fosfaatpuhver 15-25 mM pH = 2.0...3.0
  - MS nõuab lenduvat puhvrit
    - 0.1% sipelghape
  - Alused võivad vajada spetsiaalseid kolonne, mis töötavad pH > 8.0

9

Algtingimused

- Orgaaniline solvent
  - Atsetonitril
  - Metanool
    - Ei sobi UV detektoriga <220 nm
  - THF
    - Ei sobi PEEK kapillaaridega
    - Ei sobi UV detektoriga <240 nm

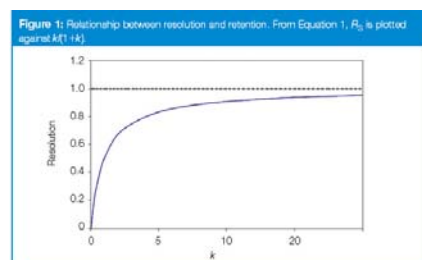
10

1. Retentsioon

- Hea kui $2 < k < 10$
  - Aktsepteeritav $1 < k < 20$
- $k < 2$
  - Lahutus on väga tundlik väikestele muutustele mobiilfaasis
  - Segav surnud aja piik

11

1. Retentsioon

12

1. Retentsioon

- $k = 0.5$ suurendamine $k = 2$ peale?
  - Lahutus paraneb üle 3 korra
  - Surnud aja juures tavaliselt suur segav piik
- $k = 10$ suurendamine $k = 20$ peale?
  - Lahutus paraneb ca 5%
  - Kromatograafilise jooksu aeg pikeneb kaks korda

13

1. Retentsioon ja analüüsi aeg

- k suurendamine tähendab analüüsi aja pikenedamist
- Seda efekti saame vähendada töötades kõrgemal voolukiirusel
  - Tavasüsteemide rõhulimiit on 400 bar
  - Enamus tänapäevaseid kolonne ei anna suuremal voolukiirusel (märgatavalt) kehvat lahutust

14

1. Retentsiooni optimeerimine (isokraatiline elueerimine)

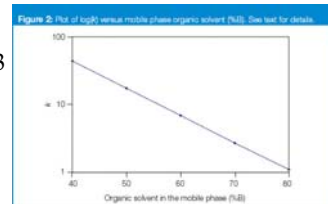
- Alustada 100% orgaanilisest eluendist
- Liikuda samm haaval vesisema eluendi poole (nt 10% kaupa)
- Sobiva retentsiooni leidmisel saab teha mobiilfaasis väikeseid muutusi

15

1. Retentsiooni optimeerimine

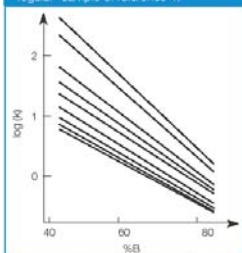
$$\log(k) = \log(k_0) - S \cdot \%B$$

- k_0 vastab olukorrale, kus orgaanilise solvendi %B sisaldus on 0%
- S on tõus
  - enamikele $S \approx 3$

2.1 Selektiivsuse optimeerimine

Figure 1: Plot of $\log(k)$ vs. %B for the "regular" sample of reference 4.

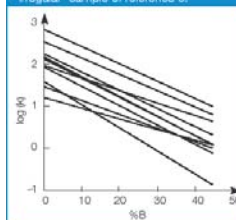

- Sarnase struktuuriga ühendid e homoloogid
- Sarnane $\log(k)$ vs %B graafik
- %B muutes piikide suhteline asukoht (selektiivsus) ei muutu

17

2.1 Selektiivsuse optimeerimine

Figure 2: Plot of $\log(k)$ vs. %B for the "irregular" sample of reference 5.

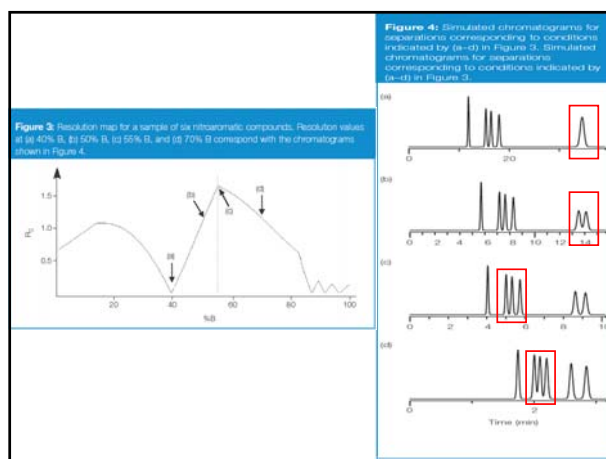
- Erinevaid funktsionaalrühmi omavate ühendite jaoks on olukord keerulisem
  - Ent võimaldab %B muutmisel selektiivsust optimeerida

18

2.1 Selektiivsuse optimeerimine

- Graafiku alusel saame välja arvutada α ning hinnata lahutuse nõ kriitist paari R_S
  - Võib eeldada $N = 10\ 000$ (vt algingimused)

19

2.1 Selektiivsus

- Sarnaseid graafikud saab konstrueerida ka
  - Temperatuuri
  - pH
  - Solvenditüübi kohta

21

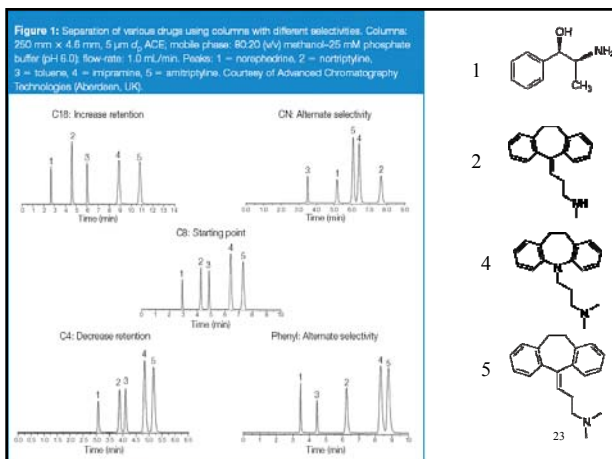
2.2 Kolonni selektiivsus

- Osakesed
  - Silikageel, alumiinumoksiid, polümeer
- Seotud faas
  - C_{18} , C_8 , fenüül, CN

Kahe eri tootja C_{18} ei ole samade omadustega!!!

- Faasi optimeerimisel kasutada sama tootja sama seeria kolonne – lihtsam muutusi ennustada

22

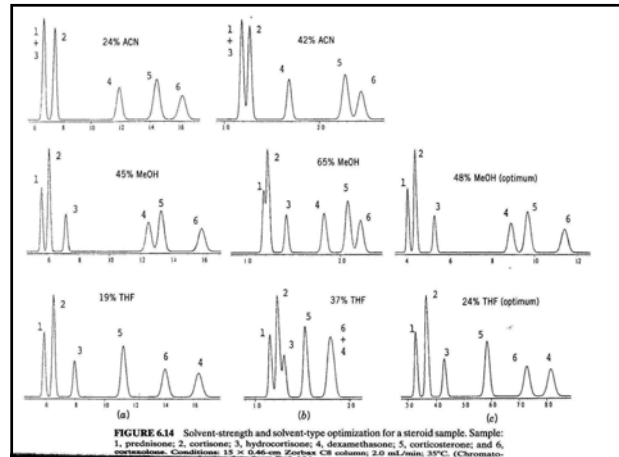
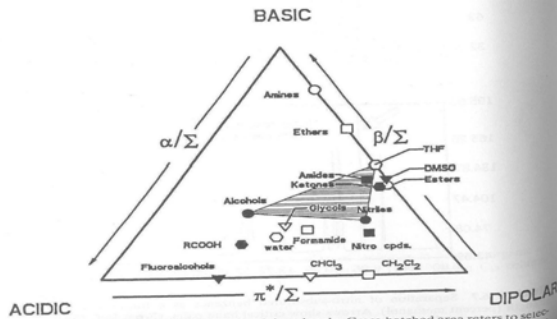
23

2.3 Orgaaniline solvent

- Orgaanilise solvendi muutmise võib viia piikide järjekorra ja resolutsiooni muutusele
- Selektiivsust mõjutavad solvendi happelisus, aluseliskus ja polaarsus
- Solvendi selektiivsuse kolmnurk
- Kriitilise paari jaoks piisab selektiivsuse muutusest 2-5%
- Solvendi valikul pidada silmas UV absorptsiooni, kolonni rõhku, solvendi puhtust ja stabiilsust.

24

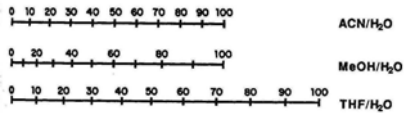
2.3 Solvendi selektiivsuse kolmnurk

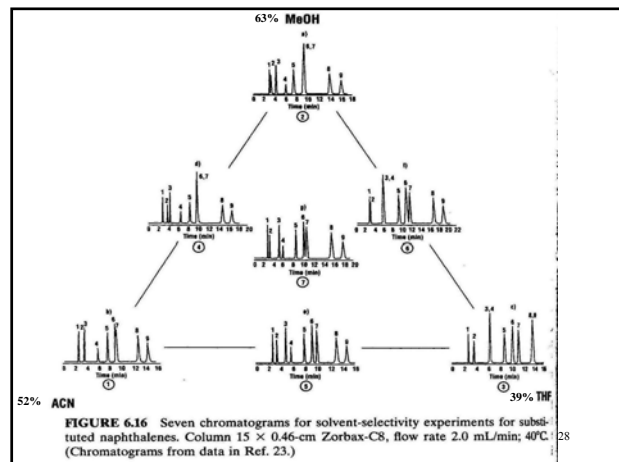
2.3 Orgaaniline solvent

- Praktikas käsitletakse kolme solventi: MeCN, MeOH ja THF
- Vahepealse selektiivsuse saavutamiseks võib neid omavahel segada

Solvendite elueerimisvõime võrdlus:

27

2.4 pH

- Ioniseeruvate ühendite puhul võib pH muutus kaasa tuua rohkem kui 10 korde *k* muutuse
- Samal ajal neutraalsete ühendite *k* ei muutu
- Muutub tugevasti ka selektiivsus α
- Tuleb silmas pidada ka meetodi robustsust
- pH muutudes võib muutuda analüütide UV-Vis neelduvus
- Silikageeli baasil kolonnidele 2 < pH < 8

29

TABLE 7.1 Buffers for Use in HPLC Separation

Buffer	pK _a	Buffer Range ^a	UV Cutoff ^b
Trifluoroacetic acid	>>2	1.5–2.5	210 nm (0.1%)
Phosphoric acid/mono- or di-K phosphate	2.1 7.2	< 3.1 6.2–8.2	< 200 nm (0.1%)
Citric acid/tri-K citrate	12.3 3.1 4.7 5.4	11.3–13.3 2.1–6.4	< 200 nm (10 mM) 230 nm (10 mM)
Formic acid/K-formate	3.8	2.8–4.8	210 (10 mM)
Acetic acid/K-acetate	4.8	3.8–5.8	210 nm (10 mM)
Mono-/di-K carbonate	6.4	5.4–7.4 ^c	< 200 nm (10 mM)
	10.3	9.3–11.3	< 200 nm (10 mM)
Bis-tris propane ^d · HCl/Bis-tris propane	6.8 9.0	5.8–7.8 8.0–10.0	215 nm (10 mM) 225 nm (10 mM)
Tris ^e · HCl/tris	8.3	7.3–9.3	205 nm (10 mM)
Ammonium chloride/ammonia	9.2	8.2–10.2	200 nm (10 mM)
1-Methylpiperidine · HCl/1-Methylpiperidine	10.1	9.1–11.1	215 nm (10 mM)
Triethylamine · HCl/triethylamine	11.0	10.0–12.0	< 200 nm (10 mM)

^a pH range allowed with this buffer (conservative estimate).

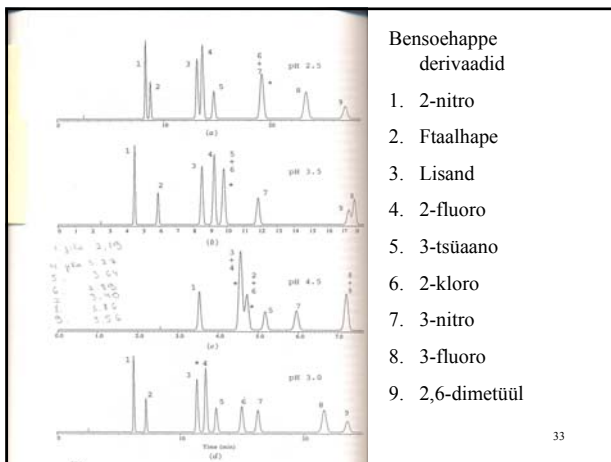
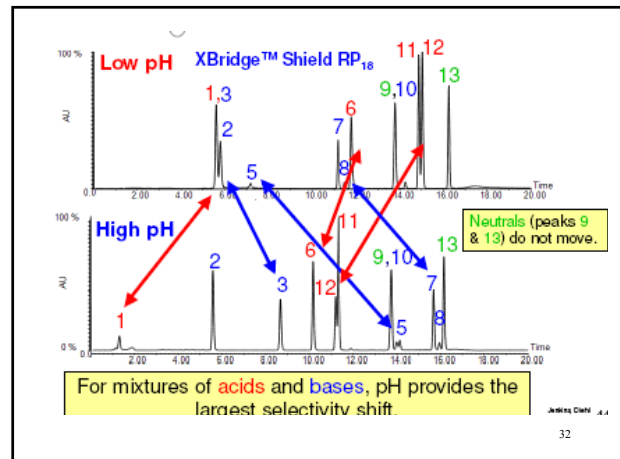
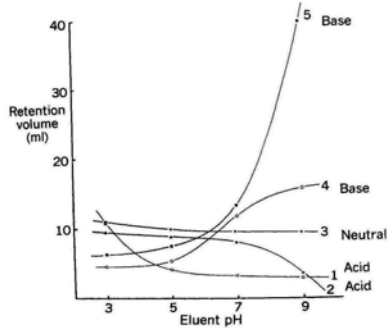
^b Absorbance < 0.5 A; from Ref. 7.

^c Requires addition of an acid (e.g., acetic or phosphoric).

^d Tris(hydroxymethyl)aminomethane.

^e 1,3-bis [Tris(hydroxymethyl)methylamino] propane.

2.4 Hapete ja aluste retentsioon sõltuvalt pH-st

3. Efektiivsus

- Kui lahutus on ebapiisav tuleb optimeerida efektiivsust – teoreetilisi taldrikuid
- Kui lahutus on parem kui vajalik, siis saame teha meetodit kiirmaks
- 150 mm × 4,6 mm kolonn, osakesesuurus 5 µm – ca 10 000 teoreetilist taldrikut

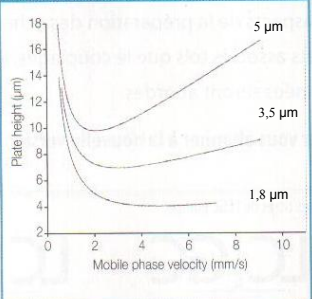
3. Efektiivsust mõjutavad

- Eluendi voolukiirus
- Kolonni pikkus
- Statsionnarse faasi osakeste suurus

3.1 Eluendi voolukiirus

- Van Deemteri graafik
- Erinevate kolonni osakesesuuruste jaoks on graafik erinev
  - 5 µm osakestega optimum 1-1.2 ml/min
    - Suurem voolukiirus -> efektiivsus väheneb
  - Väiksemate osakeste puhul saab kasutada suuremaid voolukiiruseid

Figure 1: Influence of particle size on column efficiency for 5 μm (top), 3.5 μm (middle) and 1.8 μm (bottom) particles. 2 mm/s velocity $\approx$ 1.2 mL/min. See text for details.

37

3.2 Kolonni pikkus

- Asendades 150 mm kolonni 100 mm
  - Analüüsi aeg lüheneb 33%
  - Lahutus väheneb 6%
- Kui lahutus on piisav saab meetodit lühema kolonni kasutamisega kiiremaks teha

38

3.3 Osakese suurus

- Sama pikkusega kolonn osakestega 1.7–1.8 μm
  - 3 x suurem N
  - 1.7 x suurem lahutus
  - Võimalus suurmateks voolukiirusteks
  - Võimalus kiiremaks analüüsiks
- Sama pikkusega kolonn osakestega 5 μm
  - Madalam kolonni rõhk

39

Table 1: Influence of particle size on resolution, plate number, and pressure*

Parameter:	R_s	N	Pressure (psi)
Proportional to:	$1/d_p^{1/2}$	$1/d_p$	$1/d_p^2$
10 μm	1.08	6950	105
5 μm	1.62	3,850	425
3.5 μm	1.92	19,500	865
3.0 μm	2.04	22,200	1180
1.7 μm	2.46	32,250	3660

* Calculated values, 150 mm $\times$ 4.6 mm column, 65% acetonitrile-water, 35 $^\circ\text{C}$, 1.0 mL/min

Table 2: Examples of column parameter changes

L (mm)	d_p (μm)	N	R_s	Pressure (psi)	t_R (min)
150	5	12000	2.0	2000	15
100	3	13300	2.1	3700	10
50	1.7	11750	2.0	5750	5
150	5	12000	1.7	2000	15
150	3	20000	2.2	5550	15
75	1.7	17650	2.1	8650	7.5

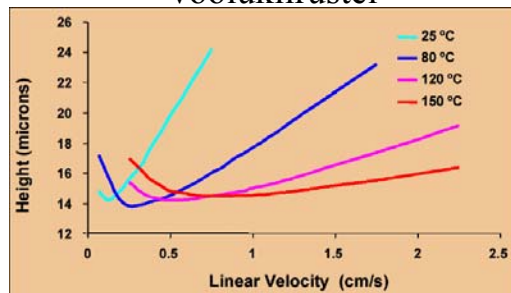
40

3.4 N kasvab ...

- ....kui....
  - Kolonn on hästi pakitud
  - Kolonn on pikk
  - Voolukiirus on optimaalne
  - Täidiseosakesed on väikesed
  - Mobiilfaasi viskoossus on madal ja temperatuur kõrge
  - Analüüdimolekulid on väikesed
  - Kolonniväline surnud ruumala on minimaalne

41

3.4 Teoreetilise taldriku kõrgus erinevatel temperatuuridel ja voolukiirustel

42